

Nike... όπως Νίκη!

από τη Σοφία Καρυπίδου, sofia@neolaia.de

Γνωρίζατε ότι...

το όνομα Nike -ναι, της γνωστής εταιρείας!- προφέρεται «Νάικι», καθώς είναι δανεισμένο από το ελληνικό άγαλμα της Νίκης της Σαμοθράκης, αντίγραφο του οποίου κοσμεί την είσοδο του κεντρικού εργοστασίου στο Ορεγκον;

Οι μοναδικές της άλλωστε φτερούγες ήταν η κύρια αιτία που ενέπνευσε τη «NIKE» στην κατασκευή των ομώνυμων αθλητικών παπουτσιών με ταυτόχρονο συνειρμό ως προς το πέταγμα.

Η θεά Νίκη

Αρχαία ελληνική θεά, προσωποποίηση της νίκης. Στον αρχαίο ελληνικό κόσμο, η Νίκη ανήκε στην πρώτη θεϊκή γενιά, ήταν κόρη της Στυγός και του Πάλλαντος, αδερφή του Ζήλου, του Κράτους και της Βίας.

Στο πέρασμα των αιώνων και ανάλογα με τις ιστορικές συνθήκες έπαιρνε τη θέση που της ανήκε. Εγινε συνοδός του Δία και της Αθηνάς και αυτοί την έστειλαν στους εκλεκτούς τους.

Η λατρεία της διαδόθηκε περισσότερο μετά τους Περσικούς Πολέμους και τις νίκες των Ελλήνων, εκφράζοντας το θριαμβευτικό αίσθημα. Εγινε σύμβολο του Αλεξάνδρου στη νικηφόρα πορεία του, διαδόθηκε σε όλη την Ασία την εποχή των Διαδόχων και των Επιγόνων, κυριάρχησε στη ρωμαϊκή λατρεία και έγινε απαραίτητο συμπλήρωμα της δόξας του Ρωμαίου αυτοκράτορα.

Το Βυζάντιο τη μετουσίωσε σε άγγελο, στην Αναγέννηση η μορφή της ταυτίστηκε με τη Φήμη και τη Δόξα και εντάχθηκε σε πίνακες και μετάλλια, ενώ από τον 19ο αιώνα στολίζει τα μετάλλια των Ολυμπιακών αγώνων.

Τα βασικά χαρακτηριστικά αυτής της περιζήτητης γυναικείας μορφής ήταν τα φτερά και το στεφάνι.

Τα φτερά ίσως μαρτυρούν αυτήν την ανάταση της ψυχής και την υπέρβαση στην αναζήτησή της νίκης, αλλά και την κινητικότητα για την παροχή της περιστασιακής εύνοιάς της. Το στεφάνι είναι η αμοιβή για όποιον κοπίασε πολύ για την απόκτησή της.

Η σχέση της με το θείο είναι πολύ στενή, αφού τη στέλνει ο θεός τον οποίο συνήθως συνοδεύει.

Ο θρίαμβος της Νίκης και η αποθέωση είναι έννοιες συγγενείς, εφόσον υποδηλώνουν τη στιγμή που ο άνθρωπος ξεπερνά τα όριά του.

Η Νίκη της Σαμοθράκης

Ένα μαρμάρινο κομφοτέχνημα κάνει το όνομα της Σαμοθράκης γνωστό σε όλο τον κόσμο και βρίσκεται στο Μουσείο του Λούβρου στο Παρίσι. Η περίφημη «Νίκη» της Σαμοθράκης απλώνει τα φτερά της με πλαστικότητα κόντρα στον άνεμο και προσγειώνεται στην πρύμνη ενός πλοίου.

Η Νίκη της Σαμοθράκης χρονολογείται περίπου το 200 πΧ. και αποτελεί την προσωποποίηση της νίκης.

Αποτελεί άψογο παράδειγμα των γλυπτών της Ελληνιστικής περιόδου και είναι αναμφισβήτητα το σπουδαιότερο από τα αρχαιολογικά ευρήματα του νησιού.

Είναι κατασκευασμένο από μάρμαρο και εικάζεται ότι φιλοτεχνήθηκε ως μνημείο σε σημαντική ελληνική ναυτική πολεμική νίκη.

Πρόκειται για γυναικείο φτερωτό σώμα το οποίο καταδύθηκε από τον ουρανό στην πλώρη πλοίου, ενώ τα φτερά της ακόμα φτερουγίζουν και φαίνεται να συστρέφεται γύρω από τον άξονά της δίνοντας έμφαση στην κίνηση του σώματος.

Τα φτερά της φαίνονται να σκίζουν το φόρεμα της, το οποίο «χαϊδεύεται» απαλά από τον άνεμο, αναδεικνύοντας το δυνατό της σώμα και τα πόδια της, ενώ οι πτυχώσεις του ενδύματος δίνουν έμφαση σε στροβιλώδη κίνηση.

Η «Νίκη πέταξε» στο Λούβρο

Το άγαλμα βρέθηκε στις 15 Απριλίου 1863 από τον γάλλο πρόξενο στην Αδριανούπολη Charles Champoiseau, που όπως οι περισσότεροι σύγχρονοί του διπλωμάτες, «διψούσε» για αυτοσχέδια σε μεγάλο ποσοστό αρχαιολογική δράση, η οποία στόχευε στην ανεύρεση σημαντικών αντικειμένων και αδιαφορούσε για τις καταστροφές που προκαλούσε η ανεξέλεγκτη ανασκαφή στα μνημειακά σύνολα.

Μεταφέρθηκε στο Λούβρο στις 11 Μαΐου του επόμενου χρόνου μαζί με θραύσματα από τις πτυχώσεις και τα φτερά.

Ακολούθησαν δυο ακόμα αποστολές του Champoiseau στη Σαμοθράκη, το 1879 και 1891.

Το 1884, όταν η Νίκη τοποθετήθηκε στον ειδικά διαρρυθμισμένο χώρο του Λούβρου, διακοσμημένο με πολύχρωμα ψηφιδωτά.

Το ύψος του αγάλματος είναι 2,38 μ. για το σώμα που με τα φτερά γίνεται 3,28.

Η Νίκη παριστάνεται σε κίνηση, με ανοικτά τα φτερά.

Η θεά είναι ντυμένη με χιτώνα. Η δύναμη του αέρα φαίνεται να κρατά κολλημένο πάνω της το μιάτιο, που πέφτει ανάμεσα στα πόδια με ένα πυκνό πλήθος από παχιές πτυχές. Το άγαλμα είναι κατασκευασμένο από μάρμαρο Πάρου.

Συνεχίζει να πεταει...

Από το σχετικά πιστό εκμαγείο που εκτίθεται στο αρχαιολογικό μουσείο του νησιού ως το άγαλμα στην είσοδο του καζίνο Caesar's Palace στο Λας Βέγκας των ΗΠΑ. Το όνομα της «Νίκης» μαζί με αυτό της Σαμοθράκης ξαναταξίδεψαν πρόσφατα σε όλο τον κόσμο μέσα από την ταινία του Παντελή Βούλγαρη «Νύφες». Η παραγωγή του Μάρτιν Σκορτσέζε στέφθηκε με επιτυχία, αλλά καμιά εικόνα από το νησί δεν πέρασε στη μεγάλη οθόνη του κινηματογράφου.

Όπου οι υπότιπλοι έγραφαν Σαμοθράκη, εμφανίζονταν πλάνα από την Άνδρο... ας είναι όμως, η «Νίκη» (έτσι λεγόταν η πρωταγωνίστρια με καταγωγή από τη Σαμοθράκη) «πέταξε» στην ταινία!

Η επιστροφή στην Πατρίδα

Ο επαναπατρισμός της Νίκης της Σαμοθράκης ο πόθος και η ελπίδα όλων των κατοίκων του νησιού!

Η φτερωτή θεά είναι παρούσα στις ιστορίες που διηγούνται οι παλαιότεροι για τον μεγάλο σεισμό που έθαψε τη Νίκη και για τον Γάλλο Σαμπουαζό που τη βρήκε πριν από ενάμιση αιώνα και την έστειλε να κοσμήι το Μουσείο του Λούβρου, μαζί με την Αφροδίτη της Μήλου και άλλους κλεμμένους θησαυρούς.

